

OKEA

E-post: authorities@okea.no

Energidepartementet

E-post: postmottak@ed.dep.no

Deres ref.

Vår ref.

2024/11-2

Saksbehandler

Jan Henrik Sandberg, 976 82 469

Dato

15.03.2024

Konsekvensutredning for Brage Havvind – Høringssvar fra Norges Fiskarlag med medlemslag

Norges Fiskarlag med medlemslag viser til høring av OKEA ASA sin konsekvensutredning for prosjektforslaget «*Brage Climate Response*», heretter kalt Brage Havvind. Brage-feltet (utvinningstillatelsene PL055) ligger nord i Nordsjøen, om lag 100 km vest av Øygarden. OKEA og de andre rettighetshaverne (Lime Petroleum AS, DNO Norge AS, Petrolea NOCO AS og M Vest Energy AS) ønsker nå å elektrifisere dette feltet. Dette gjennom å installere en flytende vindturbin på hele 15 MW, om lag 3 km øst av selve Brage-plattformen. Anlegget foreslås plassert i et svært viktig fiskefelt, og i et viktig gyteområde. OKEA forutsetter at aktuelle tillatelser, samt tilsagn om statsstøtte/subsidier, skal være på plass innen 2025, slik at det potensielle prosjektet skal kunne realiseres allerede i 2026.

Konsekvensutredningen bygger på Wintershall Dea Norge AS sitt tidligere forslag til planprogram for et mulig vindkraftanlegg tilknyttet Brage-feltet. Dette ble sendt på offentlig høring 18. februar 2022. Norges Fiskarlag og Fiskebåt sine høringssuttalelser til dette planprogrammet er vedlagt.

Høringsfristen for konsekvensutredningen for Brage Havvind er satt til 15. mars 2024. Norges Fiskarlags høringssvar er utarbeidet i samarbeid med medlemslagene Sør-Norges Fiskarlag og Fiskebåt. Vi svarer derfor også på vegne av disse organisasjonene.

Norges Fiskerilags grunnleggende syn:

Norsk fiskeriering er basert på fornybar biologisk produksjon, og fiskerne er helt avhengige av et rent og rikt hav. Fiskerierne er også en sentral historisk forutsetning for at Norge i dag har råderett, og dermed mulighet til å drive annen næring, slik som petroleumsutvinning og vindkraftproduksjon, i et sjøareal tilsvarende seks ganger Norges landareal.

Norges Fiskerilag har som grunnholdning å være positivt innstilt til andre næringer. Det gjelder i utgangspunktet også for vindkraft. Forutsetningen er at det først må dokumenteres at vindkraftverk til havs *ikke* vil ødelegge for havmiljøet, viktige gyte- og oppvekstområder, for gytevandring/ rekruttering eller for fiskernes driftsgrunnlag. Stortinget har også stilt krav om at «*det er avgjørende at en satsing på havenergi lar seg forene med god sameksistens med fiskeriinteressene*».

Fiskerilaget har i dag god dialog med mange havvindselskap, og har godtatt åpning av flere svært store områder for havvindutbygging, bl.a. Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord. Allikevel er det fortsatt prosjektsøknader som ikke ivaretar hensynet til god sameksistens, og som ikke er bygd på god kunnskap, når det gjelder ivaretagelse av havmiljø og fiskebestander. Norges Fiskerilags siste Landsmøte, den 8. november 2023, har derfor slått fast:

1. Landsmøtet krever at utbygging av nye næringer og aktiviteter *ikke* må gå på bekostning av gyte- og oppvekstområder, sjømattrygghet, fiskernes driftsgrunnlag eller selve utøvelsen av fisket.
2. Landsmøtet viser til at tildeling av areal til nye næringer må skje på et tilstrekkelig godt kunnskapsgrunnlag. Det omfatter effekter på både havmiljø, sjømattrygghet, bestander og fiskerier. Ikke minst er det viktig å vite mer om hvordan vindkraftverk til havs kan påvirke gytevandring og rekruttering av arter som NVG-sild, lodde, torsk og tobis. Nødvendig kunnskap må være på plass *før* oppstart av konsekvensutredninger og *før* eventuelle åpningsvedtak. Inntil dette er på plass må føre var-prinsippet gjelde.
3. Areal er en begrenset ressurs, også til havs. Landsmøtet krever derfor at områder som skal åpnes for vindkraftutbygging og havbruk til havs må utnyttes mest mulig arealeffektivt. Hvis ikke vil arealbehovet, og dermed også konfliktene med fiskeri og havmiljø, kunne bli større enn nødvendig. Landsmøtet krever også at det allerede fra starten av må stilles klare juridiske og finansielle vilkår, som sikrer opprydding og tilbakeføring av anlegg etter endt drift.

4. Landsmøtet konstaterer at det søkes om areal og statsstøtte til vindkraftverk, også utenom de offisielle åpningsprosessene. Landsmøtet mener utbygging av havvind i størst mulig grad må skje gjennom ordinære åpningsprosesser.

Norges Fiskarlags landsstyre har i tillegg slått fast at det må være uaktuelt å gi statsstøtte/subsidier til utbygging av vindkraft til havs, der hvor dette går på bekostning av fiskeri, bestander og/eller havmiljø.

Norges Fiskarlag, våre medlemslag, Offshore Norge og ledende petroleums- og havvindselskap har de siste årene jobbet aktivt sammen for å etablere gode rammer for sameksistens til havs. Vi har i den sammenhengen blitt enige om et prinsippdokument, som gjelder *all* utbygging av havvind, uavhengig av hjemmelslov (dvs. også for anlegg/vindturbiner som er omsøkt etter petroleumslovens bestemmelser). Her slås det ikke minst fast at næringene er enige om at det *ikke skal* bygges ut vindkraft til havs i viktige fiskeområder, eller i viktige gyteområder. Regjeringen har uttrykt sin klare støtte til dette arbeidet.

Vi forventer at regjeringen og Energidepartementet tar hensyn til Norges Fiskarlags vedtak og innspill, samt næringenes felles prinsipper for god sameksistens, når det omsøkte Brage Havvind-prosjektet blir vurdert.

Kommentarer til konsekvensutredningen for Brage Havvind:

Om bruk av petroleumsloven ved etablering av vindkraftverk til havs

Norges Fiskarlag og Fiskebåt anmodet i våre innspill til planprogrammet (2022) om en grundig vurdering av om tiltaket burde behandles etter petroleumsloven eller havenergiloven. De fleste andre utbygginger behandles naturlig nok etter havenergiloven. Her er vi ikke hørt. I konsekvensutredningen står det kun: «*Den planlagte endringen av energiløsning vurderes som et isolert petroleumsrelatert tiltak*». Det oppgis også at dette skal være stadfestet av Energidepartementet. For oss kan det framstå som om hovedmotivasjonen til at havenergiloven ikke er vurdert, er at den i utgangspunktet ikke gir rett til 78 % oljeskatt-støtte til en eventuell utbygging.

Foreslått lokalisering av Brage Havvind, og forholdet til fiske- og gytefelt

Brage er som nevnt et olje- og gassfelt, nord i Nordsjøen, om lag 100 km vest av Øygarden i Vestland fylke. Brage Havvind er tenkt lokalisert 3 km øst av selve Brage-plattformen. Brage Havvind er imidlertid ikke omsøkt innenfor noen av de

20 utredningsområdene for havvind, som NVE og de andre fagdirektoratene foreslo i april 2023. Området er heller ikke vurdert i Strategisk konsekvensutredning for havvind fra 2012. Det stilles derfor særlige krav til selvstendig innhenting av ny kunnskap for prosjekt som fremmes «på siden» av de ordinære åpningsprosessene.

Brage Havvind er foreslått lokalisert midt inne i et særdeles viktig fiskeområde, noe både Norges Fiskarlag og Fiskebåt har omtalt grundig i våre vedlagte uttalelser til planprogrammet. Planprogrammet og konsekvensutredningen omtaler først og fremst bunntålfiske, men det er også flere andre viktige fiskerier i området (pelagisk trål, garn og line). Etter vår oppfatning ble hensynet til fiskerinæringa behandlet lite seriøst i utkastet til planprogram.

Når det gjelder den foreslåtte plasseringen av Brage Havvind, så står det i konsekvensutredningen at det har vært en god dialog med representanter fra fiskerinæringa. Det er riktig at vi det siste året har hatt flere møter med OKEA og DNV (engasjert som konsulent av OKEA). Imidlertid virker ikke våre innspill fullt ut å være forstått, og de er heller ikke tatt hensyn til. I konsekvensutredningen konkluderer OKEA med: *«Etter en totalvurdering er det funnet at mest optimale plassering er i retning øst/nordøst for Brage. Basert på dialogen med fiskerinæringen er lokaliseringen anbefalt trukket nærmere Brage»*. Dette er på ingen måte en lokalisering som er i samsvar med fiskerinæringas interesser, eller noe som fiskeriorganisasjonene har gitt samtykke til. Brage Havvind er følgelig i svært stor konflikt med interessene til norsk fiskerinæring.

Vi konstaterer at også Havforskningsinstituttet nå fraråder utbygging av vindkraft på den foreslåtte lokaliteten. I sin høringsuttalelse til saken (12. mars 2024) skriver instituttet: *«Turbinen er foreslått plassert i et konsentrert gyteområde for både hyse og sei, og Havforskningsinstituttet fraråder utbygging av havvind innenfor slike konsentrerte gyteområder»* (<https://hi.no/hi/nyheter/2024/mars/hi-frarader-vindturbin-i-gyteomrade-for-hyse-og-sei>).

OKEA skriver videre: *«Turbinanlegget ventes å få etablert en 500 m sikkerhetssone, normalt regnet fra en innretnings ytterpunkt.»* Dette er noe vi ikke kan støtte, verken her eller på generelt grunnlag. Når det gjelder eventuelle sikkerhets/hensynssoner i tilknytning til vindkraft til havs, viser vi til Fiskarlagets hørings svar til forslag til nytt regelverk for sikkerhet ved fornybar energiproduksjon til havs, som ble oversendt til Havindustriilsynet den 1. mars 2024.

Kunnskap om påvirkning på viktige bestander

Det har lenge vært kjent at vindkraftverk til havs vil kunne påvirke atferd og gytevandringer, og dermed også rekrutteringen til viktige bestander. I forbindelse med høringen av planprogrammet i 2022 gjorde vi oppmerksom på at store deler av det kunnskapsgrunnlaget som planprogrammet la vekt på, ikke lenger var relevant og/eller oppdatert i forhold til dette. Det gjaldt ikke minst Regional konsekvensutredning for Nordsjøen (2006) og Strategisk konsekvensutredning for havvind (2012). Vi bemerket også at konsekvensutredningen for Hywind Tampen (2019), som planprogrammet i mange sammenhenger viste til, ikke holdt akseptabel kvalitet med hensyn til marint miljø, fiskeri og sameksistens. I konsekvensutredningen slår OKEA allikevel fast: «OKEA deler ikke Fiskarlagets syn på de nevnte dokumentene». Etter vår oppfatning har dette bidratt til at konsekvensutredningen ikke har en tilstrekkelig god faglig kvalitet.

Havforskningsinstituttet skriver i sin høringsuttalelse til denne saken: «Vi anbefaler forundersøkelser av aktuelle utbyggingsområder i tre år. Hvis utbyggingen starter i 2026 blir det ikke nok tid for forundersøkelser og planen følger dermed ikke våre anbefalinger». Vi konstaterer at det ikke er gjennomført noen slike forundersøkelser som grunnlag for konsekvensutredningen for Brage Havvind, og at OKEA heller ikke har satt av tid til dette i fortsettelsen.

Marin kartlegging / marine naturtyper

Området der Brage Havvind er tenkt bygd ut er fortsatt ikke kartlagt i detalj. Norges Fiskarlag har derfor bedt om at nærområdet til Brage-plattformen må kartlegges gjennom MAREANO-programmet, eller med tilsvarende metodikk. Da vil en kunne identifisere, og dermed ta hensyn til, sårbare naturtyper, gyteområder, hefter m.m., samtidig som en får et svært godt geografisk grunnlag for planlegging av forankringer, nedspyling av kabler og sameksistens med fiskeriene. Dette bør gjennomføres før en konsekvensutredning, slik det nå legges opp til for andre områder som er aktuelle for mulig vindkraftutbygging.

Vi konstaterer at OKEA ikke har hatt ønske om å gjennomføre noen slik kartlegging av sjøbunnen, som grunnlag for konsekvensutredningen. I stedet viser OKEA til: «Kunnskap om området ved Brage finnes fra grunnlagsundersøkelser og miljøovervåking gjennom over 30 år». Selv om også dette til en viss grad kan være nyttig informasjon, så har de langt fra samme verdi som en Mareano-kartlegging.

Forurensning og sjømattrygghet

Ivaretagelse av en god sjømattrygghet er helt sentralt for vår næring. Dette innebærer å sikre at det ikke må oppstå noen risiko for at fisk og annen sjømat

ikke lenger er 100 % trygg og sunn å spise. Vindkraftverk må derfor ikke slippe ut skadelige stoffer (som f.eks. bisfenol A eller PEFOS), som brytes seint ned og som kan akkumuleres i de marine næringskjedene. Også næringenes felles prinsippdokument slår fast at utbygging og drift av havvindanlegg *ikke* må gå ut over hensynet til sjømattrygghet. Vi konstaterer at OKEAS konsekvensutredning ikke vurderer denne viktige tematikken.

Framtidsutsiktene for Brage-feltet

Brage-feltet ble satt i produksjon i 1993, og er i dag et svært «modent» olje- og gassfelt. Utvinningstillatelsen utløper første halvår 2030. Energidepartementet og Sokkeldirektoratet oppgir at det i dag kun gjenstår å hente ut om lag 3 % av de utvinnbare reservene. Det tas imidlertid forbehold om at det kanskje kan dukke opp evt. nye mindre funn, som kan forlenge feltets levetid noe. Det vil uansett ta tid å installere en eventuell 15 MW havvindturbin på Brage-feltet (disse eksisterer i realiteten kun på prototypstadiet i dag), og på det tidspunktet Brage Havvind kunne blitt etablert vil Brage-feltet være nesten helt tømt for utvinnbare olje- og gassreserver. Etter Norges Fiskarlags oppfatning vil det derfor være lite rasjonelt å prioritere Brage-feltet for slik elektrifisering.

Manglende vurdering av alternative løsninger for elektrifisering

Den 26. mars 2021 fikk Equinor ASA konsesjon etter energilovens § 3-1 og havenergilovens § 3-2, for å elektrifisere Troll- og Oseberg-feltene med kraft fra land. Oseberg ligger kun få km fra Brage-plattformen. Da planprogrammet var på høring (2022) anmodet derfor Norges Fiskarlag om at den kommende konsekvensutredningen også måtte inneholde en grundig utredning av mulighetene for en elektrifisering av Brage-plattformen via Oseberg. En slik elektrifisering hadde heller ikke gått nevneverdig ut over viktige fiske- og gyteområder.

Etter vår oppfatning har ikke OKEA behandlet vårt innspill om slik elektrifisering, via Oseberg, seriøst. I konsekvensutredningen slår OKEA fast: *«Kommentaren tas til orientering. Vi viser her til omtale i programforslaget (kap. 4.7), hvor det er redegjort hvorfor en slik løsning ikke blir anbefalt for Brage. Dette skyldes i hovedsak elektrifiseringsprosjektets tidsplan i forhold til kort levetid for Brage, samt behov for store ombygginger på Brage. Konsekvensutredningen inneholder ikke noe kapittel 4.7. I tabell 4 står det imidlertid kort om dette: «Et alternativ med kraft fra Oseberg A, gitt kraft fra land hit, er også vurdert. Tilgjengelig tidligst i 2028, tilgjengelig kapasitet uklar.»*

Status er at Oseberg Feltsenter/Oseberg A og Oseberg Sør blir elektrifisert allerede i 2026. Dersom Brage Havvind hadde vært aktuell å bygge ut, ville en elektrifisering via Oseberg-feltet ikke ha ført til noen forsinkelse av betydning. Det burde heller ikke vært noe stort problem å sjekke ut tilgjengelig kapasitet.

Konsekvensutredningen har heller ikke vurdert muligheten for å legge havvindturbinen lenger unna Brage-plattformen enn 5 km, og slikt kanskje unngått å foreslå å legge Brage Havvind innenfor et svært viktig fiske- og gyteområde. Det vises til at kabelen(e) fra Brage Havvind da kunne kommet i konflikt med eksisterende infrastruktur (rørledninger og kabler). Etter vår oppfatning er heller ikke dette noe reelt problem. Både petroleumsnæringen og fiskerinæringen har lang erfaring med hvordan en kan unngå store problemer dersom kabler/rør krysser hverandre.

Potensiell reduksjon av CO2-utslipp

OKEA sitt viktigste argument for at Staten bør gi konsesjon og økonomisk støtte/subsidier til Brage Havvind, er potensialet for å redusere utslipp av CO2 fra Brage-plattformen. Da planprogrammet var på høring anmodet både Norges Fiskarlag og Fiskebåt om at den kommende konsekvensutredningen måtte inkludere en uavhengig analyse om Brage Havvind sin klimaeffekt, i et totalperspektiv. Dette er i liten grad fulgt opp.

Det legges opp til at energi fra Brage Havvind delvis skal erstatte elektrisitet fra en gassdrevet generator på Brage plattformen. Naturgass, som da ikke lenger gir utslipp, gjennom å forbrennes lokalt, vil i stedet bli eksportert til gjennom Statpipe/Norpipe-rørledningen. Den gassen som spares i gassturbinen på Brage-plattformen vil imidlertid da føre til omtrent tilsvarende utslipp på kontinentet.

Havvindturbiner leverer kun kraft når det er egnede vindforhold. Kraftproduksjonen (kapasitetsfaktoren) ligger derfor normalt på inntil 50 % av installert effekt. Gassturbinen må levere balansekraft når det ikke er optimale vindforhold. Gassturbinen må derfor ha konstant drift («tomgang/spinning»), noe som reduserer energieffektiviteten kraftig. I sum vil derfor en delelektrifisering av Brage-plattformen, med energi fra havvind, i realiteten kun redusere CO2-utslippene på Brage-feltet med inntil om lag 25%. Økte utslipp i andre sektorer, som følge av en potensiell realisering av Brage Havvind, er heller ikke konkret vurdert. F.eks. vil fiskeflåten måtte bruke mer drivstoff, for å høste fastsatte kvoter, dersom viktige fiskefelt i nærområdet til Brage-plattformen blir ødelagt gjennom havvindutbygging. De skisserte reduksjonene i CO2-utslipp i konsekvensutredningen framstår derfor som både overdrevne og lite realistiske.

Investeringsbehov og samfunnsøkonomi

OKEA legger opp til at Brage Havvind skal finansieres og driftes etter en relativt komplisert økonomisk modell. Firmaene BW Ideol og Fram Wind Solutions skal foreta de største investeringene, samt drifte anlegget med tilhørende infrastruktur. OKEA vil være «ansvarlig part» for utbygging og drift, mens «Brage»(?) skal kjøpe vindkraften. Dette skal etter planen gjøre prosjektet mindre kapitalintensivt for eierne av Brage-lisensen. Kostnadene for selve utbyggingen av Brage Havvind vil imidlertid uansett bli de samme.

Konsekvensutredningen viser ikke til noe kostnadsbudsjett for Brage Havvind. I forslaget til utredningsprogram (februar 2022) ble investeringskostnadene anslått til 2 milliarder kroner. Kostnadene for installasjon av vindturbiner, særlig flytende turbiner til havs, har økt betraktelig siden den gang. Vi antar derfor at en eventuell realisering av Brage Havvind minimum vil mellom 2 og 3 milliarder kroner.

OKEA legger som nevnt opp til at søknaden om Brage Havvind skal behandles etter petroleumslovens bestemmelser. Da vil staten i utgangspunktet måtte finansiere 78 % av utbyggingskostnadene gjennom oljeskatt-støtte. OKEA har også fått et forhåndstilsagn fra NOx-fondet om tiltaksstøtte på 60 millioner kroner. For at prosjektet skal bli realisert forutsetter OKEA i tillegg betydelige subsidier fra staten, først og fremst i form av investeringsstøtte fra Enova. I sum legges det derfor opp til at den norske stat skal finansiere mellom 80 og 90 % av Brage Havvind-prosjektet. OKEA oppgir samtidig at selskapet da vil kunne spare inntil 60-75 millioner kroner per år i statlige miljøavgifter (først og fremst CO2-avgift).

Etter vårt syn vil aldri Brage Havvind-prosjektet kunne bli samfunnsøkonomisk lønnsomt. Den massive statsstøtten kan imidlertid føre til at tiltaket vil bli svært lønnsomt for OKEA og de andre rettighetshaverne. Vi har også erfart at slik massiv subsidiering kan påvirke selve forvaltningsprosessene i disfavør av hensynet til fiskeri og havmiljø. Vi minner i denne sammenhengen om at Norges Fiskerlags landsstyre har slått fast at det må være uaktuelt å gi statsstøtte/subsidier til utbygging av vindkraft til havs, der hvor dette går på bekostning av fiskeri, bestander og/eller havmiljø.

Oppsummering

Som vist til i innledningen, så mener Norges Fiskerlags Landsmøte at utbygging av vindkraftverk i våre farvann i størst mulig grad må skje gjennom de ordinære åpningsprosessene. Da kan utbyggingene følge en helhetlig plan, og de vil være basert på bedre og mer oppdatert kunnskap. Brage Havvind er ikke et slikt prosjekt.

Brage Havvind er i tillegg omsøkt i et svært viktig fiskeområde, og i et viktig gyteområde. Dette er *ikke* i samsvar med de overordnede prinsippene for sameksistens til havs, som næringene og regjeringen nå er enige om.

Brage er et svært modent olje- og gassfelt, som nå nesten er tomt for utvinnbare ressurser. Klimaeffekten framstår som svært overvurdert, samtidig som tiltakshaverne legger opptil at en realisering av prosjektet vil krever mellom 80 og 90 % statlig finansiering.

I sum er derfor Brage Havvind det minst rasjonelle prosjektforslaget Norges Fiskarlag og medlemslagene noen gang har vurdert. Dersom Energidepartementet, mot formodning, gir konsesjon til dette prosjektet, så vil det sette den gode dialogen mellom norsk fiskeri- og havvindnæringa betydelig tilbake.

På dette grunnlaget anmoder Norges Fiskarlag, sammen med medlemslagene Fiskebåt og Sør-Norges Fiskarlag, Energidepartementet om snarest mulig å avslå forslaget om Brage Havvind.

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Sverre Johansen

Jan Henrik Sandberg

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.

Vedlegg:

- Forslag til program for konsekvensutredning, Brage Vind – Høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag, datert 1. april 2022.
- Brage Vindkraft – forslag til program for konsekvensutredning, Hørings svar fra Fiskebåt, datert 7. april 2022.

Kopi til:

Medlemslag, Nærings- og fiskeridepartementet, Fiskeridirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Miljødirektoratet, Mattilsynet, Kystverket, Havforskningsinstituttet og Enova.

